

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-2-047 (Devralma)
Karar Sayısı : 24-33/806-340
Karar Tarihi : 15.08.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Ebrar KOCAMAN, Zekiye KARALI, Burcu AYKOL

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - İstanbul Gübre Sanayii AŞ
Temsilcileri: Av. Pelin ÇALIK BAZ, Av. Tolga KARATAŞ,
Av. Sinan Sudi BOROVALI
Harbiye Mah. Teşvikiye Cad. No:11/9 Şişli/İSTANBUL

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Alp-Ateş Gübre AŞ'nin Hatay ilindeki NPK gübre üretim tesisinin, bu tesisin bünyesinde yer alan iki toz gübre üretim hattının ve henüz montaj aşamasında bulunan organomineral gübre üretim tesisinin alakalı varlıklarından oluşan bir kısım envanterinin İstanbul Gübre Sanayii AŞ tarafından devralınması işlemi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 03.06.2024 tarih ve 52572 sayı ile intikal eden, eksiklikleri 10.07.2024 tarih ve 53708 sayılı, 30.07.2024 tarih ve 54606 sayılı, 07.08.2024 tarih ve 54944 sayılı, 08.08.2024 tarih ve 54990 sayılı yazılar ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 14.08.2024 tarih ve 2024-2-047/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 03.06.2024 tarih ve 52572 sayı ile intikal eden başvuruda; Alp-Ateş Gübre AŞ (ALP-ATEŞ)'nin Hatay ilinde yer alan NPK gübre¹ üretim tesisinin, bu tesisin bünyesinde yer alan iki toz gübre üretim hattının ve henüz montaj aşamasında bulunan organomineral gübre² (OMG) üretim tesisinin alakalı varlıklarından oluşan ilgili bir kısım envanterinin İstanbul Gübre Sanayii AŞ (İGSAŞ) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talep edilmiştir³.

G.1. Taraflar

G.1.1. Yıldızlar Yatırım Holding AŞ

- (5) 1980 yılında kurulan ve merkezi Kocaeli'nde bulunan Yıldızlar Yatırım Holding AŞ (YILDIZLAR YATIRIM), 1971 yılında kurulmuş olan ve 2004 yılında özelleştirme

¹ NPK gübre; azot, fosfor ve potasyum elementlerini bünyesinde bulunduran bir gübre çeşididir.

² OMG; içeriğinde azot, fosfor, potasyum, çinko, kükürt, kalsiyum gibi elementleri bulundurmasının yanı sıra organik maddeler ile karıştırılarak üretilen bir gübre çeşididir.

³ İşbu devralma işlemine konu taşınır varlıklar dışında ALP-ATEŞ'in gübre üretimi gerçekleştirdiği herhangi bir tesisi bulunmamaktadır.

yoluyla bünyesine kattığı İGSAŞ⁴ aracılığı ile kimyevi gübre (tek besinli ve kompoze gübre) ve saf toz gübre üretiminin ve ihracatının yanı sıra; orman ürünleri, demir çelik, deniz taşımacılığı, liman işletmeciliği, kimya, enerji, gayrimenkul ve sigortacılık alanlarında faaliyet göstermektedir.

G.1.2. ALP-ATEŞ ve Devre Konu Varlıkları

- (6) ALP-ATEŞ, 2003 yılında İskenderun'da gübre üretimi gerçekleştirmeye başlamıştır. ALP-ATEŞ, kendi tesislerinde ürettiği gübre ürünlerinin yanı sıra yurt içindeki ve yurt dışındaki şirketlerden tedarik ettiği kimyevi gübrelerin satışını gerçekleştirmektedir.
- (7) Dosya konusu devralma işleminde devre konu varlıklar; mevcut durumda ALP-ATEŞ'in kontrolünde olan NPK gübre üretim tesisi ve bu tesisin bünyesinde yer alan iki toz gübre üretim hattı ile henüz montaj aşamasında olan ve 2025 yılında tamamlanması planlanan OMG üretim tesisi olmak üzere Hatay ilinde kurulu olan iki gübre üretim tesisinden ve bu tesislerin tamamlayıcı envanterlerinden oluşmaktadır. ALP-ATEŞ'in devralmaya konu taşınır varlıkları haricinde gübre üretimi gerçekleştirdiği herhangi bir tesisi bulunmamaktadır.

G.2. İşlemin Niteliğine ve İzne Tabi Olup Olmadığına İlişkin Olarak 2010/4 Sayılı Tebliğ Kapsamında Yapılan Değerlendirme

G.2.1. İşlemin Niteliğine İlişkin Değerlendirme

- (8) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde; bildirim konu işlemin temel ekonomik gerekçesi; "(.....)" olarak ifade edilmiştir.
- (9) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrası;
"Kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde;
a) İki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi ya da
b) Bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün, hisse ya da mal varlığının satın alınmasıyla, sözleşmeyle veya diğer bir yolla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması, Kanunun 7'nci maddesi kapsamında birleşme veya devralma işlemi sayılır."
 hükmünü haizdir.
- (10) Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Kılavuzu'nun 17. paragrafında ise *"Tebliğ'in 5. maddesinde kontrolün, bir veya daha fazla teşebbüsün tamamına ya da bir kısmına ilişkin olabileceği dile getirilmektedir. Bu bakımdan teşebbüsün tamamı, bir iştiraki veya sahip olduğu varlıkların bir kısmı devralmanın konusu olabilir. Varlıklar üzerinde kontrolün devralınması, ancak söz konusu varlıklar bir teşebbüsün kendisine pazar cirosu atfedilebilen bir bölümünü teşkil ediyorsa Kanun'un 7. maddesi kapsamında devralma olarak kabul edilebilir."* açıklaması yer almaktadır.
- (11) Bu doğrultuda, mal varlıklarına ilişkin her türlü devir işlemi rekabet hukukunda yoğunlaşma olarak kabul edilmemektedir. Yukarıda da yer verildiği üzere, bir mal varlığı devrinin yoğunlaşma olarak değerlendirilebilmesi için; teşebbüsün pazar cirosunun belirli bir bölümünün devre konu varlıklara atfedilebilmesi gerekmektedir. Devralma işleminde devre konu varlıkların, gübre üretimi faaliyetinin esasını oluşturduğu ve bu nedenle ciro atfedilebilir nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır.
- (12) Bildirim konu işlem ile; mevcut durumda ALP-ATEŞ'in tek kontrolünde bulunan devre konu varlıkların, İGSAŞ'ın tek kontrolüne geçeceği ve varlıkların kontrolünde kalıcı bir

⁴ YILDIZLAR YATIRIM, İGSAŞ'ın hisselerinin tamamına sahiptir.

değişiklik meydana geleceği anlaşılmakta olup ilgili işlemin, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir devralma işlemi niteliği taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

G.2.2. İşlemin İzne Tabi Olup Olmadığına İlişkin Değerlendirme

- (13) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ilk fıkrasında;
- "Bu Tebliğin 5 inci maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma işleminde;*
- a) *İşlem taraflarının Türkiye ciroları toplamının yedi yüz elli milyon TL'yi ve işlem taraflarından en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı iki yüz elli milyon TL'yi veya*
- b) *Devralma işlemlerinde devre konu varlık ya da faaliyetin, birleşme işlemlerinde ise işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun iki yüz elli milyon TL'yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin dünya cirosunun üç milyar TL'yi, aşması halinde söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kuruldan izin alınması zorunludur."*

hükmü yer almaktadır.

- (14) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ikinci fıkrası *"Türkiye coğrafi pazarında faaliyet gösteren veya ar-ge faaliyeti olan ya da Türkiye'deki kullanıcılara hizmet sunan teknoloji teşebbüslerinin devralınmasına ilişkin işlemlerde; birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan iki yüz elli milyon TL eşikleri aranmaz."* düzenlemesini haizdir.
- (15) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde teknoloji teşebbüsleri, *"Dijital platformlar, yazılım ve oyun yazılımı, finansal teknolojiler, biyoteknoloji, farmakoloji, tarım kimyasalları ve sağlık teknolojileri alanlarında faaliyet gösteren teşebbüsleri veya bunlara ilişkin varlıklar"* şeklinde tanımlanmıştır.
- (16) İşbu dosya konusu işlemde, devredilmesi planlanan varlıkların gübre üretiminde kullanıldığı, bu nedenle mezkûr tanımda *"tarım kimyasalları"* olarak ifade olunan faaliyet alanı kapsamında değerlendirilebileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, tarım kimyasalları alanında faaliyet gösteren teşebbüslerinin devralınmasına ilişkin işlemlerde devre konu teşebbüs bakımından iki yüz elli milyon TL ciro eşiği aranmayacaktır. Bununla birlikte bildirim konu işlem bakımından (a) ve (b) bentlerinde öngörülen eşiklerin de aşıldığı görülmekte olup bu bilgiler ışığında işlemin Kurulun iznine tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

G.3. İlgili Pazar

G.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (17) İlgili ürün pazarının tespitine ilişkin olarak 2010/4 sayılı Tebliğ'in ekinde yer alan Bildirim Formu'nun 5. maddesinde;

"İlgili ürün pazarının tespitinde, tüketicinin gözünde fiyatları, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından birbiriyle değiştirilebilir veya ikame edilebilir olarak kabul edilen bütün mal veya hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınır; tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilir"

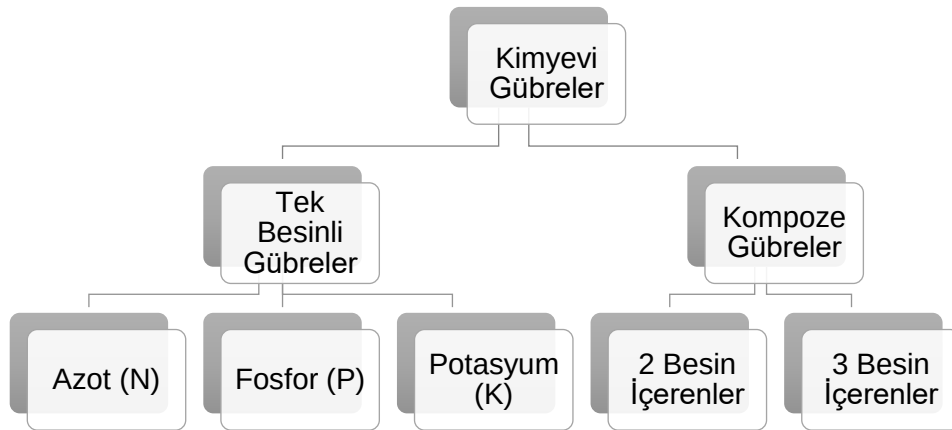
hükmü yer almakta ve talep ikamesine vurgu yapılmaktadır. İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz (İlgili Pazar Kılavuzu)'unun 13 numaralı paragrafında ise, *"Talep ikamesine eşdeğer etkisi olduğu durumlarda arz ikamesi de pazar tanımlamasında hesaba katılabilir."* ifadesine yer verilmiştir.

- (18) Devralma işlemlerinde ilgili ürün pazarları devre konu teşebbüsün ya da varlıkların faaliyetleri dikkate alınarak belirlenmektedir. Bununla birlikte, İlgili Pazar Kılavuzu'nun

20. paragrafında yer verildiği üzere; inceleme konusu işlemin, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmadığı ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu olduğu hallerde pazar tanımı yapılmaması mümkündür.

- (19) Bildirime konu devralma işleminde devredilen varlıklar; kompoze gübre üretimi ve saf-toz gübre üretimi alanlarında faaliyet göstermektedir. Bu doğrultuda, ilgili ürün pazarlarına ve coğrafi pazarlara ilişkin değerlendirmelerden önce Kurulun gübre pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin davranışlarını konu alan kararlarında⁵ yer alan genel bilgilere ve açıklamalara yer verilecektir.
- (20) Gübre, artan beslenme ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli olan gıda ve tarım ürünlerinin sağlanmasıyla birlikte birim alandan daha çok ve kaliteli ürün alınması amacı ile kullanılan girdilerin en önemlisidir. Gübreler yapılarına göre organik, kimyasal/kimyevi ve mikrobiyal gübreler olmak üzere üç ana gruba ayrılabilir⁶.
- (21) Bitkiler, büyümeleri ve beslenmeleri için birincil besin elementleri olan azot, fosfor, potasyum; ikincil besin elementleri olan kalsiyum, magnezyum, sülfür; mikro besin elementleri olan klor, bakır, çinko, demir, bor, manganez, molibden elementlerine ihtiyaç duymaktadırlar. Bu elementlerin, bitki bünyesinde inorganik olarak katı, sıvı veya granül halde bulundurulmasını sağlayan kimyasallar, kimyasal gübre veya inorganik gübre olarak adlandırılmaktadır.
- (22) Kimyasal gübreler; genellikle bitki besini elementlerini, bitkinin alabileceği formda ve yüksek konsantrasyonlarda ihtiva eden ve besin elementi eksikliklerinin kısa sürede daha kolay, daha az işçilikle ve masrafla karşılanmasını sağlayan gübrelerdir. Öyle ki kimyasal gübreler, %50'ye varan verim artışı sağlayabilmekte olup gübre grupları içinde en çok kullanılan tarım girdisi olma özelliği sergilemektedirler. Ayrıca kimyasal gübreler, yüksek miktarda bitki besin maddesi içerdiği ve suda kolay çözündüğü için diğer gübre türlerinden farklılaşmaktadırlar. Aşağıdaki şekilde temel olarak kimyevi gübre sınıflandırmasına yer verilmektedir:

Şekil 1- Kimyevi Gübre Sınıflandırması

Kaynak: 23.12.2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı Kurul kararı

⁵ Kurulun 26.11.2020 tarihli ve 20-51/718-317 sayılı; 23.12.2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı kararları

⁶ Kurulun 26.11.2020 tarihli ve 20-51/718-317 sayılı kararında gübreler temelde üç ana gruba ayrılırken, 23.12.2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı Kurul kararında "organik, mikrobiyal, organomineral ve kimyasal" gübreler olmak üzere dört ana gruba ayrılmaktadır. OMG'ler, kompoze gübreler ile kullanım amaçları bakımından tüketiciler ve müşteriler açısından aynı olduğu ve aynı üretim tesisinde üretilibildikleri için OMG'ler kompoze gübre grubuna dâhil edilerek incelenmiştir.

- (23) Kimyevi gübreler, tek besinli ve çok besinli (kompoze) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadırlar. Tek besinli gübreler; içerisinde bitki besin maddelerinden azot, fosfor veya potasyum elementlerinden yalnızca birini içeren gübrelerdir. Tek besinli gübrelere %46 azot içeren ÜRE gübresi, %26 azot içeren CAN gübresi ve %21 azot içeren AS gübresi örnek verilebilir.
- (24) Kompoze gübreler, yukarıda bahsedilen elementlerden, ikisini veya üçünü bünyesinde bulunduran gübrelerdir. Örneğin DAP gübresi %18 azot ve %46 fosfor; 15-15-15 gübresi %15 azot, %15 fosfor ve %15 potasyum; NP (20-20-0) gübresi ise %20 azot ve %20 fosfor içermektedir.
- (25) Tek besinli gübreler ile kompoze gübreler arasındaki ikame ilişkisine bakıldığında; 23.12.2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı Kurul kararında son tüketicinin ihtiyacını karşılama noktasında tek besinli ve kompoze gübrelerin birbirlerinden farklılaştığına ve son tüketicilerin bu iki gübre kategorisi arasında esnek bir şekilde geçiş yapmadığına, ürünlerin kullanım amaçlarının ve fiyatlarının değişkenlik gösterdiğine yer verilmektedir. Aynı kararda ayrıca, sadece tek besinli gübre üreten bir şirketin kompoze gübre üretmesi için yüksek miktarda yatırım yapması ve buna bağlı maliyetlere katlanması gerektiğinden, ilgili gübre kategorileri açısından üretim aşamasında rekabetçi bir baskı yaratabilecek geçişler görülme olasılığının oldukça az olduğunun değerlendirildiği belirtilmiştir.
- (26) Kompoze gübrelerin kendi aralarındaki ikame ilişkisine bakıldığında ise Kurulun 23.12.2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı kararında; kompoze gübrelerin üretilirken kullanılan ham maddelerin değişmemesi, sadece gübredeki azot, fosfor ve potasyum oranlarının değişmesi nedeniyle bu ürünlerin büyük ölçüde tüketici ve üretici açısından ikame edilebilir olduğunun söylenebileceğine yer verilmektedir.
- (27) Kurulun gübre sektörüne ilişkin geçmiş tarihli kararlarına⁷ bakıldığında, ilgili ürün pazarlarının genel olarak “azotlu gübre çeşitleri”, “fosforlu gübre çeşitleri” “potasyumlu gübre çeşitleri” ve “kompoze gübre çeşitleri” olarak tanımlandığı görülmektedir.

G.3.1.1. Kompoze Gübre Pazarı

- (28) Dosya konusu işlem bakımından devre konu varlıklar, NPK gübre üretim tesisi ve iki toz gübre üretim hattı ile OMG üretim tesisinden oluşmaktadır. NPK gübreler; azot (N), fosfor (P) ve potasyum (K) elementleri kullanılarak üretilmektedirler. OMG’ler ise; içeriğinde azot, fosfor, potasyum, çinko, kükürt, kalsiyum gibi elementleri bulundurmasının yanında organik maddeler ile karıştırılarak üretilmektedirler.
- (29) Bildirim Formu’na göre OMG’ler, geleneksel toprak iyileştirmenin ötesinde, toprak verimliliğini optimize etmekte, toprak yapısını geliştirmekte, bitki verimliliğini artırmakta ve biyokimyasal, mineralojik ve fizikokimyasal süreçlerin optimize edilmesiyle sürdürülebilir tarımsal uygulamaları desteklemektedirler. Bu gübreler, kompoze gübreler gibi bitki besleme amacıyla kullanılmakta ve de kompoze gübrelerin özelliklerine ek olarak içeriklerinde bulunan organik maddelerin, toprağı düzenleyen etkisi de bulunmaktadır. Organik bileşenler genellikle bitkisel veya hayvansal kökenli materyallerden elde edilirken, mineral bileşenler klasik kompoze gübrelerdeki gibi çeşitli kimyasal gübrelerden sağlanmaktadır. İGSAŞ tarafından, çiftçiler tarafından kullanımı bakımından gerekli mibzer, fıfır gibi tarımsal mekanizasyon aletlerinin kompoze gübre ve OMG için de kullanılabildiği, gübrelenecek toprağın organik madde

⁷ Kurulun 08.02.2002 tarihli ve 02-07/57-26 sayılı; 05.05.2005 tarihli ve 05-30/373-92 sayılı; 05.01.2006 tarihli ve 06-02/45-7 sayılı; 26.07.2007 tarihli ve 07-62/738-266 sayılı; 19.08.2009 tarihli ve 09-36/906-219 sayılı; 19.01.2011 tarihli ve 11-04/64-26 sayılı; 25.06.2014 tarihli ve 14-22/430-194 sayılı; 26.11.2020 tarihli ve 20-51/718-317 sayılı ve 23.12.2021 tarihli ve 21-63/883-432 sayılı kararları.

içeriğinin düşük olması halinde çiftçilerin bu eksikliği gidermek adına kompoze gübre yerine OMG tercih edebildiği ifade edilmiştir.

- (30) Diğer yandan, İGSAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda, birçok kompoze gübre üretim tesisinin aynı zamanda OMG üretim kabiliyetine de sahip olduğu belirtilmiştir. Buna göre, üretim süreçlerindeki ham maddeler genel olarak aynıdır. Kompoze gübre ve OMG'lerde üretim süreçleri benzer şekilde; ham maddelerin temin edilmesi ve hazırlanması, doğru oranlarda karıştırılması, granül hale getirilmesi, kurutulması, soğutulması, elenmesi, gerekirse kaplanması, paketlenmesi ve depolanması gibi adımları içermektedir. Yine aynı yazıda kompoze gübre ve OMG'nin üretim süreçlerindeki tek farklılığın kompoze gübrelerde dolgu maddesi olarak inorganik kum/kireç taşı veya kil kullanılırken, OMG'lerin üretiminde bu dolgu maddelerinin yanında organik içerikli humik/fülvik asit kaynakları (leonardit) veya hayvansal/bitkisel içerikli kompost kullanılması olduğu belirtilmiştir. Söz konusu nedenlerle, OMG'ler ile kompoze gübrelerin üretim süreçlerinin, kullanım amaçlarının ve yöntemlerinin aynı olduğu ve OMG'lerin üreticiler ve nihai tüketiciler nezdinde diğer kompoze gübrelerle ikame ilişkisinin bulunduğu ifade edilmiştir.
- (31) Yukarıda ve Bildirim Formu'nda yer alan bilgiler ışığında, hem NPK gübrelerinin hem de OMG'lerin kompoze gübre kategorisinde yer aldığı anlaşılmış olup bu iki ürün bakımından ilgili ürün pazarının "kompoze gübre pazarı" olarak tanımlanması mümkünse de, işlemin alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmaması nedeniyle kompoze gübre kategorisinde herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir.

G.3.1.2. Saf-Toz Gübre Pazarı

- (32) Dosya konusu devralma işlemi ile devre konu NPK üretim tesisinde yer alan iki toz gübre üretim hattı da İGSAŞ tarafından devralınacaktır. Bildirim Formu'nda ilgili üretim hatlarında saf-toz gübre çeşitlerinin üretiminin yapıldığı ifade edilmektedir.
- (33) Saf-toz gübre grubuna; damla sulama gübreleri, saf gübreler ve toz gübreler girmektedir. Buna göre toz gübre, bitkilerin büyümesini desteklemek ve besin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılan ince toz formundaki gübre çeşididir ve genellikle bitkilerin kök bölgesine uygulanmaktadır. Saf gübre, gübreleme çözeltilerini belirli pH değerlerinde tamponlayan, suda çözünen ve çözelti içerisinde herhangi bir tortu bırakmayan bitki besinleridir. Saf gübre, tarımsal faaliyetlerin neredeyse tümünde tercih edilmektedir. Damla sulama gübreleri, bitkilere damla sulama sistemi aracılığıyla verilen özel bir gübredir ve damla sulama yöntemiyle bitkilere doğrudan ve kontrollü bir şekilde besin sağlamak için formüle edilmiştir. Damla sulama gübreleri, bitkilerin ihtiyaç duyduğu azot, fosfor, potasyum gibi temel besin maddelerinin yanı sıra kalsiyum, magnezyum, demir, çinko, bakır, mangan ve molibden gibi mikrobesein maddelerini içerebilmektedir.
- (34) İGSAŞ tarafından saf-toz gübrelerin, ince yapıları ve kolay çözünürlükleri sayesinde bitkilerin hızlı besin alımını sağladığı belirtilmiştir. Bildirim Formu'na göre kompoze ve OMG'lerin granül yapılarının aksine saf-toz gübreler ince ve toz formdadır. Saf-toz gübre hattındaki ürünler yavaş salınlı veya normal olarak üretilmekte ve paketlenmektedir. Diğer bir deyişle, saf-toz gübreler yavaş salınlı çeşitleri ile değişik reçetelerde karıştırılarak üretilmektedir.
- (35) İGSAŞ'a göre, saf-toz gübrelerinin üretim süreçleri ile kompoze ve OMG'lerin üretim süreçleri arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu sebeple aynı fabrikalarda üretimleri mümkün değildir. Kompoze gübreler ve OMG'lerin üretim sürecinde yer alan granülasyon, kurutma, soğutma ve eleme gibi adımlar saf-toz gübrelerin üretiminde

bulunmamaktadır. Saf-toz gübreler, hammadde, öğütme ve karıştırma işlemlerinin ardından doğrudan paketlenirken ve depolanırken; kompoze gübreler ve OMG'ler daha karmaşık bir üretim sürecine tabi tutulmakta ve granül formda üretilmektedir.

- (36) İGSAŞ tarafından, saf-toz gübrelerin suda kolay çözünebilir olmaları nedeniyle genellikle sulama sistemleri ile birlikte kolay uygulama sağladığı belirtilmiştir. Saf-toz gübrelerin içeriklerinde bulunan makro ve mikro bitki besin elementleri su ile homojen karışarak bitkiler üzerinde hızlı etki gösterdiği ifade edilmiştir. Bu ürünlerin teorik olarak toprağa doğrudan uygulanması mümkün olsa da, toz yapıda olmaları sebebiyle bu ürünlerin toprağa uygulanması tercih edilmemektedir. Saf-toz gübrelerin, kompoze gübreler ve OMG'ler gibi granül yapıda olmamaları sebebiyle mibzer, fırfır gibi tarımsal mekanizasyon aletleri ile atılmalarının mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Saf-toz gübreler rüzgârla hızla dağılabilir ve neme duyarlı olmaları sebebiyle akışkanlığını kaybedebilir niteliktedir. Dolayısıyla İGSAŞ tarafından, saf-toz gübreler ile kompoze gübrelerin hem üretim süreçlerinin hem de kullanım alanlarının ve amaçlarının farklılık gösterdiği ve aynı kategoride değerlendirilemeyeceği ifade edilmiştir.
- (37) Her ne kadar daha önceki Kurul kararlarında saf toz gübre bakımından ayrıca bir pazar tanımı yapılmasına gerek duyulmasa da, yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, devre konu iki toz gübre üretim hattı göz önünde bulundurularak "saf-toz gübre pazarı" ayrı bir ilgili ürün pazarı olarak belirlenebilecektir. Diğer yandan, dosya konusu devralma işleminin, alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmaması nedeniyle herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir.

G.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (38) 2010/4 sayılı Tebliğ'in ekinde yer alan Bildirim Formu'nun 5. maddesinde *"İlgili coğrafi pazar, teşebbüslerin, mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgelerdir. Coğrafi pazar değerlendirilmesi yapılırken, özellikle ilgili mal ve hizmetlerin özellikleri, tüketici tercihleri, giriş engelleri, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı gibi unsurlar dikkate alınır."* denilmektedir.
- (39) Belirlenen etkilenen pazarlarda taraflarca arz edilen ürünlerin tamamı tüm Türkiye'de satışa sunulabilmektedir. Bu kapsamda etkilenen pazarlar bakımından ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanmıştır.

G.3.3. Etkilenen Pazarlar

- (40) 2010/4 sayılı Tebliğ'in ekindeki Bildirim Formu'nun 5. maddesinde etkilenen pazarlar;
- "Bildirim konusu işlemten etkilenme ihtimali olan ve*
- a) Taraflardan iki veya daha fazlasının aynı ürün pazarında ticari faaliyette bulunduğu (yatay ilişki),*
- b) Taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyet gösterdiği herhangi bir ürün pazarının alt veya üst pazarında ticari faaliyette bulunduğu (dikey ilişki), ilgili ürün pazarları, etkilenen pazarları oluşturmaktadır."*
- ifadesiyle tanımlanmaktadır.
- (41) İşlem taraflarından İGSAŞ kimyevi gübre (tek besinli ve kompoze gübre) ve saf toz gübre üretimi ve ihracatı alanında faaliyet göstermektedir. ALP-ATEŞ ise sahip olduğu devre konu varlıklar ile kompoze gübre ve saf-toz gübre üretmekte ve üretilen

gübrelerin satışını gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla tarafların faaliyetleri yatay olarak örtüşmektedir.

- (42) Bu çerçevede, hem devre konu varlıkların faaliyetleri çerçevesinde, ele alınan her bir olası ilgili ürün pazarı (“kompoze gübre pazarı” ve “saf-toz gübre pazarı”) özelinde etkilenen pazar değerlendirmeleri yapılmıştır⁸.

G.4. Değerlendirme

- (43) 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesinde,

“ Bir ya da birden fazla teşebbüsün başta hâkim durum yaratılması ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları ... devralması hukuka aykırı ve yasaktır.”

hükmü yer almaktadır.

- (44) Aşağıda, belirlenen etkilenen pazarlar bakımından işlemin piyasanın rekabetçi yapısına etkileri incelenmiş ve işlem sonucunda etkilenen pazarlardaki etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılıp azaltılmayacağı değerlendirilmiştir⁹.

G.4.1. Kompoze Gübre Pazarı

- (45) İşbu devralma işlemi sonucunda kompoze gübre pazarında yatay örtüşme yaşanacağı anlaşılmaktadır. Bildirim Formu’nda 2021, 2022 ve 2023 yıllarında kompoze gübre pazarının satış miktarı bakımından sırasıyla 2.575.000 ton, 2.197.000 ton ve 2.359.000 ton büyüklüğe sahip olduğuna yer verilmektedir. Kompoze gübre pazarında 2021-2023 yılları arasında İGSAŞ’ın satış miktarı bakımından pazar payı sırasıyla; %(.....), %(.....) ve %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Devre konu varlıkların ise 2021 yılında herhangi bir üretiminin bulunmadığı ifade edilmekle birlikte, 2022 yılında %(.....), 2023 yılında ise %(.....) pazar payının olduğu görülmektedir. Dosya konusu devralma işleminin ardından, 2023 yılına ait satış miktarları baz alındığında, İGSAŞ’ın kompoze gübre pazarındaki pazar payının %(.....)’den %(.....)’e yükseleceği anlaşılmaktadır.
- (46) Henüz faal olmayan OMG üretim tesisinin kapasitesinin, pazar payı sunulabilen NPK gübre üretim tesisi ile benzer olacağı ifade edilmiştir. 2023 yılı için her iki tesisin pazar payı birlikte değerlendirildiğinde; İGSAŞ’ın kompoze gübre pazarındaki satış miktarı bakımından toplam pazar payının %(.....)’den %(.....)’e yükseleceği söylenebilecektir.
- (47) Bildirim Formu’nda 2021, 2022 ve 2023 yıllarında kompoze gübre pazarının satış değeri bakımından sırasıyla 8.820.000.000 TL, 20.580.000.000 TL ve 22.960.000.000 TL büyüklüğe sahip olduğuna yer verilmektedir. 2023 yılında kompoze gübre pazarında; TOROS %(.....)-(.....) pazar payı ile ilk sırada yer alırken; söz konusu

⁸ Bildirim Formu’nda; devre konu varlıklar “kompoze gübre” ve “saf-toz gübre” üretiminde kullanıldığından ve söz konusu tesislerde bir kompoze gübre çeşidi olan DAP gübresi üretimi gerçekleştirilemediğinden dolayı devre konu varlıkların pazar paylarında DAP gübresinin hesaplamalara dâhil edilmediği belirtilmiştir. İşbu dosya bakımından; DAP gübresinin dâhil edildiği senaryoda, işlem taraflarının pazar payı daha düşük çıkacağından dolayı değerlendirme yapılırken DAP gübresinin hariç tutulduğu verilerin esas alınmasında bir mahsur görülmemiştir.

⁹ Bildirim Formu’nda ilgili pazarlara yönelik sunulan satış miktarlarının ve satış değerlerinin, ihracat dâhil tüm satışları kapsadığı belirtilmiştir. İşbu dosya bakımından; ihracatın hariç tutulduğu senaryoda, işlem taraflarının pazar payı daha düşük çıkacağından dolayı değerlendirme yapılırken ihracat dâhil verilerin esas alınmasında bir mahsur görülmemiştir.

teşebbüsü %(.....)-(.....) pazar payı ile GÜBRETAS, %(.....)-(.....) pazar payı ile İGSAŞ takip etmektedir. Dosya konusu devralma işleminin ardından, 2023 yılına ait satış değerleri baz alındığında, İGSAŞ'ın kompoze gübre pazarındaki pazar payının %(.....)'den %(.....)'e yükseleceği anlaşılmaktadır.

- (48) Henüz faal olmayan OMG üretim tesisinin kapasitesinin, pazar payı sunulabilen NPK gübre üretim tesisi ile benzer olacağı ifade edilmiştir. 2023 yılı için her iki tesisin pazar payı birlikte değerlendirildiğinde; İGSAŞ'ın kompoze gübre pazarındaki satış değeri bakımından toplam pazar payının %(.....)'den %(.....)'e yükseleceği söylenebilecektir.
- (49) Öte yandan toplam üretim kapasitesinin 4.196.000 ton olduğu kompoze gübre pazarında İGSAŞ'ın üretim kapasitesi (.....) ton ile pazarın %(.....)'ünü oluştururken, devre konu varlıkların üretim kapasitesi hâlihazırda (.....) ton ile pazarın %(.....)'sını oluşturmaktadır. Dosya konusu devralma işleminin ardından, 2023 yılına ait mevcut kapasite bilgileri dikkate alındığında, İGSAŞ'ın kompoze gübre pazarındaki üretim kapasitesinin %(.....)'ten %(.....)'a yükseleceği anlaşılmaktadır. Henüz faal olmayan OMG üretim tesisinin faaliyette olan NPK gübre üretim tesisi ile benzer kapasitede olacağı dikkate alındığında ise İGSAŞ'ın kompoze gübre pazarındaki üretim kapasitesi %(.....)'e ulaşacaktır. Bununla birlikte, Bildirim Formu'nda kompoze gübre pazarında 2023 yılında; İGSAŞ'ın üretim kapasitesinin %(.....)'sinin, devre konu varlıkların üretim kapasitesinin ise %(.....)'inin kullanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca, kompoze gübre pazarında 2023 yılında toplam üretimin 1.778.000 ton olduğu ve toplam kapasitenin %42,37'sinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. İGSAŞ'ın ve devre konu varlıkların 2023 yılındaki kompoze gübre üretimleri ise toplam kapasitenin %(.....)'ini oluşturmaktadır.

G.4.2. Saf-Toz Gübre Pazarı

- (50) İşbu devralma işlemi sonucunda yatay örtüşme yaşanan bir diğer pazarın saf-toz gübre pazarı olduğu görülmektedir. Bildirim Formu'nda 2021, 2022 ve 2023 yıllarında saf toz gübre pazarının satış miktarı bakımından 270.000 ton büyüklüğe sahip olduğuna yer verilmektedir. 2021-2023 yılları arasında saf-toz gübre pazarında; İGSAŞ'ın satış miktarı özelinde pazar payı sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Devre konu varlıkların ise, 2021 yılında herhangi bir üretiminin bulunmadığı ifade edilmekle birlikte, 2022 yılında %(.....), 2023 yılında ise %(.....) pazar payının olduğu görülmektedir. Devralma işleminin gerçekleşmesinin ardından, 2023 yılına ait pazar payı verileri dikkate alındığında, İGSAŞ'ın saf-toz gübre üretimi pazarında satış miktarı bakımından pazar payının %(.....)'ten %(.....)'e yükseleceği anlaşılmaktadır.
- (51) Bildirim Formunda 2021, 2022 ve 2023 yıllarında saf-toz gübre pazarının satış değeri bakımından sırasıyla 1.754.000.000 TL, 5.834.000.000 TL ve 6.250.000.000 TL büyüklüğe sahip olduğuna yer verilmektedir. 2023 yılında saf-toz gübre pazarında; GÜBRETAS %(.....)-(.....) pazar payı ile ilk sırada yer alırken; söz konusu teşebbüsü %(.....)-(.....) pazar payı ile DOKTOR TARSA, %(.....)-(.....) pazar payı ile TOROS ve %(.....) pazar payıyla İGSAŞ takip etmektedir. Dosya konusu devralma işleminin ardından, 2023 yılına ait satış değerleri baz alındığında, İGSAŞ'ın saf-toz gübre pazarındaki pazar payının %(.....)'dan %(.....)'a yükseleceği anlaşılmaktadır.
- (52) Toplam üretim kapasitesinin 300.000 ton olduğu saf-toz gübre pazarında İGSAŞ'ın üretim kapasitesi (.....) ton ile pazarın %(.....)'ini oluştururken, devre konu varlıkların üretim kapasitesi (.....) ton ile pazarın %(.....)'ini oluşturmaktadır. Dosya konusu devralma işleminin ardından, 2023 yılına ait mevcut kapasite bilgileri dikkate alındığında, İGSAŞ'ın saf-toz gübre pazarındaki üretim kapasitesinin %(.....)'den

%(.....)'e yükseleceği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, saf-toz gübre pazarında 2023 yılında; İGSAŞ'ın üretim kapasitesinin %(.....)'sının; devre konu varlıkların üretim kapasitesinin ise %(.....)'ünün kullanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca, saf-toz gübre pazarında 2023 yılında toplam üretimin 152.117 ton olduğu ve toplam kapasitenin %20,71'inin kullanıldığı anlaşılmaktadır. İGSAŞ'ın ve devre konu varlıkların 2023 yılındaki saf-toz gübre üretimleri ise toplam kapasitenin %(.....)'sini oluşturmaktadır.

G.4.3. Genel Değerlendirme

(53) Yukarıda yer verilen bilgiler ve açıklamalar ışığında;

- Kompoze gübre pazarı bakımından;
 - i. Dosya konusu işlemin gerçekleşmesinin ardından (hem faal olan hem de henüz montaj aşamasında olan tesis dikkate alındığında) İGSAŞ'ın satış miktarı bakımından %(.....) olan pazar payının %(.....)'ye; satış değeri bakımından %(.....) olan pazar payının %(.....)'ye yükseleceği,
 - ii. Pazarda faaliyet gösteren çok sayıda rakip teşebbüsün olduğu, İGSAŞ'ın işlem öncesinde pazarda üçüncü sırada yer aldığı ve işlemin ardından pazardaki konumunun değişmeyeceği,
 - iii. 2023 yılında; kompoze gübre pazarında 2023 yılında toplam üretimin 1.778.000 ton olduğu ve toplam kapasitenin %42,37'sinin kullanıldığı ve
 - iv. İGSAŞ'ın ve devre konu varlıkların 2023 yılındaki kompoze gübre üretimlerinin ise toplam kapasitenin %(.....)'ini oluşturduğu,
- Saf-toz gübre pazarı bakımından;
 - i. Dosya konusu işlemin gerçekleşmesinin ardından İGSAŞ'ın satış miktarı bakımından %(.....) olan pazar payının %(.....)'e; satış değeri bakımından %(.....) olan pazar payının %(.....)'a yükseleceği,
 - ii. Pazarda faaliyet gösteren çok sayıda rakip teşebbüsün olduğu, İGSAŞ'ın işlem öncesinde pazarda dördüncü sırada yer aldığı ve işlemin ardından pazardaki konumunun değişmeyeceği,
 - iii. 2023 yılında; saf-toz gübre pazarında toplam üretimin 152.117 ton olduğu ve toplam kapasitenin %20,71'inin kullanıldığı ve
 - iv. İGSAŞ'ın ve devre konu varlıkların 2023 yılındaki saf-toz gübre üretimlerinin ise toplam kapasitenin %(.....)'sini oluşturduğu

(54) göz önüne alındığında; başvuru konusu işlem neticesinde 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde başta hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun ortaya çıkmayacağı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (55) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.